

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

спеціальність _____ 052 «Політологія» _____

освітня програма (спеціалізація) _____ 052 «Політологія» _____

інститут, факультет _____ Інститут управління та права, Юридичний факультет _____

мова навчання _____ українська _____

Запоріжжя – 2019 рік

програма «Технології політичних процесів» для студентів
спеціальності 052 «Політологія»
освітня програма (спеціалізація) 052 «Політологія»

28 серпня 2019 рік. 15 с.

Розробник: Бабарикіна Н.А., старший викладач кафедри загальноправових та політичних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових та політичних наук
Протокол від 28 серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри загальноправових та політичних наук
28 серпня 2019 рік _____ (Арабаджієв Д.Ю.)

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол від 30 серпня 2019 року № 1

_____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) 052 «Політологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено навчальним планом		Семестр	
Загальна кількість годин - 135		3-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5,4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		30 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Інші	
		год.	год.
		Самостійна робота	
75 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 37% до 63%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: отримання необхідного обсягу знань в царині прикладної політології, політичного управління, політичного маркетингу та консультування в контексті сучасного розвитку суспільства, а також формування практичних навичок студентів в сфері політичного менеджменту та застосування політичних технологій.

Завдання:

- оволодіння основним понятійно-категоріальним апаратом сучасної прикладної політології;
- формування у студентів вміння орієнтуватись в основних політичних процесах та технологіях;
- освоєння практичних навичок в сфері застосування технологій, методи та процедури управління в політиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати Загальні компетентності:

- визнавати міжнародні стандарти та принципи життєдіяльності;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства та прояву соціально-економічних проблем на різних категоріях населення;
- знання в комунікативних технологій в формальному та неформальному спілкуванні з різними представниками органів державного та місцевого самоврядування, соціальними групами, представниками ЗМІ.

Фахові компетентності:

- знання про систему державотвоєння;
- теоретичні та практичні аспекти суспільних відносин у процесі професійної діяльності;
- знання про об'єктів та суб'єктів соціально-політичної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти прикладної політології: підходи та основні концепції

Тема 1. Теоретико-методологічні засади прикладної політології.

Предметна область та функції прикладної політології. Мета прикладної політології. Фаза пізнавального циклу. Соціальна інженерія та сучасні політологічні технології. Поняття політичного проектування та конструювання. Класифікація методів прикладних досліджень політики. Прикладна політологія як сукупність аналітико-пізнавальних інструментів і технологічних процедур. Політичний аналіз. Процес прийняття політичних рішень. Технології спрямованого політичного впливу. Значення прикладної політології для державних та недержавних структур.

Тема 2. Концептуальні моделі політики та засади прикладної політології. Роль системного та структурно-функціонального підходів в конструюванні політичних технологій. Моделі політичної системи та політичної динамки як методологічні засади прикладної політології. Типи фундаментальних теорій політики, що використовуються у прикладній політології. "Раціональний

вибір". "Політичний цикл". "Системний аналіз". "Бюрократична політика". "Організаційний процес". "Суспільний вибір". Державознавство та технології державного управління. Партологія та партійна стратегія та тактика. Конструювання технології виборчої кампанії та моделі виборчих систем. Концепції бюрократії, еліт та група тиску в технології підготовки та прийняття політичних рішень. Концепції політичних інститутів в організаційній діагностиці державних органів. Процес трансформації базових моделей політичного процесу в політичні технології.

Тема 3. Політико-управлінський цикл.

Спонтанна політична активність та керовані політичні дії. Семіоінженерний підхід до політичного управління. "Лінійна" модель циклу політичного управління. "Кругова" модель політико-управлінського циклу. Аналіз ситуації. Прийняття рішення. Політико-управлінський вплив. Головні етапи політичного аналізу. Послідовність головних елементів прийняття політичного рішення. Головні етапи реалізації політичного курсу.

Тема 4. Поняття та типи політичних процесів.

Підходи до визначення політичного процесу. Зміст політичного процесу. Конструювання політичної системи. Відтворення компонентів та ознак політичної системи. Прийняття та виконання політико-управлінських рішень. Контроль за функціонуванням та напрямком розвитку політичної системи. Структура політичного процесу. Режими протікання політичного процесу. Революція: поняття та фактори, що обумовлюють значну роль примусу в даному процесі. Параметри соціально-політичного фону ініціювання та протікання революції. Властивості, що відрізняють революцію від інших типів політичного процесу. Поняття та зміст реформи. Співвідношення перспектив революційного та реформістського перетворення суспільства. Поняття та специфіка повстання. Поняття та специфіка бунту. Заколот та путч: поняття та специфіка. Політична криза: поняття та фактори прояву. Неполітичні проблеми та політичні причини, що ініціюють кризовий розвиток. Політична компанія: поняття та фактори, що потребують уваги. Комунікативний вимір політичної компанії. Мітинг: поняття та його специфічні негативні моменти. Структура простору мітингу та фактори, що обумовлюють його специфіку. Заходи, що мають на меті послаблення ефекту мітингу. Демонстрація: поняття та специфіка. Страйк: поняття, причини, наслідки.

Тема 5. Технологія артикуляції та агрегування інтересів.

Політична участь: поняття та підходи інтерпретації. Причини включення індивіда в політику та суб'єкти політичної участі. Рівні та функції політичної участі. Політична участь в умовах демократії та ресурси участі. Форми політичної участі. Ступені інтенсивності політичної участі. Типи політичної участі. Поняття та джерела політичного протесту. Давньогрецькі мислителі про політичну участь. Погляд на політичну участь у 16 - поч.19 ст.. Погляд на політичну участь у 19- 20 ст.. Поняття, типи та фактори артикуляції інтересів. Групи інтересів. Тактика та методи діяльності групи тиску. Структура агрегування інтересів. Стили агрегування інтересів.

Тема 6. Технології реалізації політичної влади.

Роль політичної еліти та лідерства у механізмі реалізації влади. Політична комунікація: поняття, функції, засади. Політична діяльність: сутність, стилі, депутатська діяльність. Технологія поділу єдиної політичної влади. Виконавча влада: масштаб компетентності та прийняття рішень.

Тема 7. Специфіка політичного маркетингу.

Поняття та зміст політичного та класичного маркетингу. Складові політичного маркетингу. Сегментування, як технологія політичного маркетингу: макросегментування. Мікросегментування. Варіанти сегментування. Позиціонування: поняття та зміст. Умови вірного позиціонування. Засоби позиціонування та фактори вибору стратегії. Поняття та зміст брендинга. Дослідження політичного ринку. Виборча інженерія. Функції політичного маркетингу.

Змістовний модуль II. Технології, методи та процедури політичного управління

Тема 1. Проблема формування іміджу. Іміджмейкерство.

Поняття, специфіка сприйняття іміджу та ситуації реагування на місто. Аспекти прояву іміджу в політиці. Складові іміджу та фактори його наявності. Самоімідж, сприймаємий імідж та потрібний імідж. Головні іміджи, що створюються фахівцями по політичній рекламі. Детермінанти процесу управління іміджем. Засоби управління іміджем. Фактори, значущі для іміджа політика. Технології іміджмейкерства. Позиціонування: сутність, операції "Унікальна політична пропозиція". Маніпулювання: сутність, рівні впливу, структура цілей психологічного впливу. Міфологізація: сутність, типи сучасних міфів. Принципові риси міфологічного повідомлення та види міфологічних образів, що використовуються у пропаганді. Емоціоналізація: сутність та шляхи імплантації емоцій у повідомленні. Формат: сутність, фактори оптимізації комунікації. Вербалізація: сутність, вимоги до вербальних продуктів та головні аспекти в використанні слави. Деталізація, акцентування інформації та архаїзації як технології іміджмейкерства. Заміна цілей, дистанціювання та візуалізація як технології іміджмейкерства. НЛМ та впровадження моделей сприйняття як технології іміджмейкерства. Головні параметри іміджевої компанії.

Тема 2. Робота з громадськістю в контексті іміджевого забезпечення

Типи політичного рекламування. Методи досліджень соціологічних настанов електорату. Детермінанти актуалізації політичного іміджа в ЗМІ. Комунікативні параметри партії. Принципи відбору матеріалів в ЗМІ. Правила управління новинами. Негативна політична реклама: сутність та специфіка. Стратегії боротьби з негативом. Фактори оптимізації іміджевої компанії. Візуальний вимір комунікації: поняття та специфіка. Психологічні особливості візуальної комунікації. Національний вимір комунікації. Вади іміджевих стратегій та їх специфіка. Модель іміджевої компанії. Специфіка пропаганди та її співвідношення з перевагами пересічної людини. Характеристика прийомів, використовуваних у пропаганді.

Тема 3. Менеджмент виборчої кампанії.

Менеджмент: поняття, історія розвитку; універсальні принципи управління. Напрямки менеджменту. Сутність політичного менеджменту та види соціотехніки управління. Виборча компанія: поняття, події, складові унікальності та фактори оптимальності. Типи виборчої компанії. Категорії виборців та типи виборчої мотивації. Фактори переваги електората. Цілі передвиборчої агітації на різних стадіях виборчої компанії. Методи підготовки пропаганди. Аналіз економічної та демографічної ситуації. Аналіз історико-культурних та географічних даних. Аналіз місцевої влади та суспільної думки. Аналіз сегментів політичного ринку. Аналіз попередніх виборів та конкурентів.

Тема 4. Стратегія і тактика виборчої кампанії.

Стратегія виборчої компанії: поняття та можливості. Принципи стратегії виборчої компанії. Співставлення власних ресурсів та ресурсів конкурентів. Підготовка "сюжету компанії". Тактика виборчої компанії: поняття та детермінанти. Організаційна структура та графік компанії. Робота на місцях та становлення контактів з ЗМІ. Організація фінансування компанії. Структура бюджету виборчої компанії.

Тема 5. Технологія організації виборчої кампанії.

Правила, яких повинен дотримуватись кандидат. Вимоги до кандидата. Вербальні та не вербальні фактори виступу. Технологія написання промови кандидата. Фактори успішного виступу. Форми участі родини кандидата у компанії. Засоби залучення членів родини до роботи на кандидата. Штаб як офіс. Система безпеки штабу. Принципи організації роботи штабу. Критерії оцінки потенціального претендента в команду. Керівник компанії, довірені особи, "кухонний кабінет". Аналітичний центр та казначей компанії. Юрисконсульт та керівник штабу. Секретар- координатор та організаційний представник кандидата. Керівники добровольців та агітаторів. Прес-секретар. Керівник спеціальних проєктів. Спектр доручаємих добровольцям робіт та засоби їх утримання. Коло обов'язків агітатора та десятника. Комплекс потрібних агітатору знань. Структура агітаційної розмови. Визначення необхідної кількості агітаторів. Програма "в кожні двері" та зустрічі за містом проживання. Бліц-зустрічі та виступи перед трудовими колективами. Свята та концерти. Обов'язки спостерігача та принципи їх розстановки. Повідомлення про інцидент та звіт спостерігача. Головні види порушень процедури виборів.

Тема 6. Базові моделі, стилі та засоби прийняття політичних рішень.

Рішення як раціональний вибір альтернативи та ідеальна модель політичної дії. Інституційні процедури, типи та засади прийняття рішень. Базові моделі прийняття політичних рішень. Особливості прийняття рішень в державних та суспільних організаціях. Ієрархія властних повноважень, соціальних інтересів та "державних цілей" в процесі прийняття державного рішення. Агенти рішень. Цикл, етапи та процедури прийняття політичних рішень. Головні етапи прийняття політичного рішення. Цикли підготовки, прийняття та реалізації державних рішень. Аналіз проблемної ситуації. Засоби блокування та обліку соціальних проблем в політичному рішенні.

Формування політичних цілей та визначення соціальних обмежувачів управлінського рішення. Облік обмеженості ресурсів та ліміту часу при підготовці варіантів рішень. Вибір "стандартного", "інноваційного" та оригінального вида рішення. Методи звернення до прецедентів. Формування "крайніх" та "проміжних" рішень. Опис очікуваних переваг та недоліків варіантів політичного рішення. Оцінка вірогідності реалізації рішень та вимір їх переважності. Редукція альтернативних варіантів до сукупності "допустимих рішень". Фактори вибору політичних рішень. Головні види вибору рішень. Специфіка та раціональні принципи групового вибору політиці. Параметри ефективності у виборі переважного рішення. Методика багатокритеріального вибору рішення в умовах дефіциту політичної інформації. Визначення та легітимація єдиного рішення. Вплив неформальних факторів на вибір і впровадження стратегічних рішень.

Тема 7. Методи та процедури лобіювання в політичному процесі.

Сутність та трактовка лобіювання в політичній науці. Об'єкт та предмет лобістської діяльності. Суб'єкт лобіювання. Легітимність лобіювання. Психологія лобіювання. Формування суб'єкта пріоритетних політичних інтересів та визначення і предмета лобіювання. Механізм та процедура прийняття лобіюємого політичного рішення. Пріоритети, сценарії та ресурси лобіювання. Механізм нейтралізації лобістської діяльності.

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади прикладної політології.	2
2	Концептуальні моделі політики та засади прикладної політології.	2
3	Політико-управлінський цикл.	2
4	Поняття та типи політичних процесів.	2
5	Технологія артикуляції та агрегування інтересів.	2
6	Технології реалізації політичної влади.	2
7	Специфіка політичного маркетингу.	2
8	Проблема формування іміджу. Іміджмейкерство	2
9	Робота з громадськістю в контексті іміджевого забезпечення	2
10	Менеджмент виборчої кампанії	2
11	Стратегія і тактика виборчої кампанії	2
12	Технологія організації виборчої кампанії	2
13	Базові моделі, стилі та засоби прийняття політичних рішень	4
14	Методи та процедури лобіювання в політичному процесі.	4
	Разом	30

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади прикладної політології.	6
2	Концептуальні моделі політики та засади прикладної політології.	6
3	Політико-управлінський цикл.	7
4	Поняття та типи політичних процесів.	7
5	Технологія артикуляції та агрегування інтересів.	7
6	Технології реалізації політичної влади.	7

7	Специфіка політичного маркетингу.	7
8	Проблема формування іміджу. Іміджмейкерство	6
9	Робота з громадськістю в контексті іміджевого забезпечення	6
10	Менеджмент виборчої кампанії	7
11	Стратегія і тактика виборчої кампанії	7
12	Технологія організації виборчої кампанії	7
13	Базові моделі, стилі та засоби прийняття політичних рішень	7
14	Методи та процедури лобювання в політичному процесі.	7
	Разом	75

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- лабораторна робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, аудиторна контрольна робота.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			100	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3		
12	13	12	13	17	17	16		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

опорні конспекти лекцій, ілюстративні матеріали

14. Рекомендована література

Базова

1. Бебик В., Сидоренко О. Засоби масової інформації посткомуністичної України. — К., 1996.
2. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
3. Бебик В. М., Головатий М. Ф., Ребкало В. А. Політична культура сучасної молоді. — К., 1996.
4. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна. — К., 2000.
5. Бокщанин І. Политические системы стран Западной Европы. — К., 2000.
6. Гелей С. Д., Рутар С. М. Основи політології: Навч. посіб. — К., 1999.
7. Георгіца А. Конституційно-правові інститути зарубіжних країн. — Чернівці, 1994.
8. Глобальные трансформации и стратегии развития / О. Белорус, П. Лукьяненко. — К., 2000.
9. Горбатенко В. П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зламі тисячоліть. — К., 1999.
10. Давид Р., Жоффе-Спинози К. Основные правовые системы современности / Пер. с фр. В. А. Туманова. — М., 1999.
11. Данилов А. Переходное общество: проблемы системной трансформации. — Минск, 1998.

Допоміжна

1. Здіорук С. І., Бичек В. В. Проблеми функціонування політичних партій України в системі владних відносин: Монографія. — К., 2001.
2. Зеленько Г. І. Порівняльна політологія: науковий напрям чи метод дослідження // Наукові записки ІПЕНД. — 1998. — Вип. 5.
3. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз / Пер. з фр. В. Ховхуна. — К., 1996.
4. Ильин М. В. Ритмы и масштабы перемен: О понятиях “процес”, “изменение” и “развитие” в политологии // Полис. — 1993. — № 2.

5. Кіш Є. Виклик демократії. Політичні трансформації в Центрально-Східній Європі // Віче. — 1998. — № 5.
6. Классический французский либерализм. — М., 2000.
7. Ковалевский М. Происхождение современной демократии. — М., 1989. — Т. 1.
8. Ковлер А. И. Исторические формы демократии: проблемы политико-правовой теории. — М., 1990.
9. Ковлер А. И. Кризис демократии? Демократия на рубеже XXI века
Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редкол.: Ф. М. Рудич (голова) та ін. — К., 1998.
10. Політичні партії в демократичному суспільстві: Зб. праць / Упоряд. Й. Тезінг та В. Гофмайстер. — К., 1997.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені Вернадського
<http://archive.nbuv.gov.ua/>